

لزوم تقویت سینمای کودک و نوجوان

رئیس سازمان سینمایی بر ضرورت هم افزایی نهادهای مختلف فرهنگی و سینماگران برای بازگشت رونق به حوزه تولید و اکران سینمای کودک و نوجوان تاکید کرد. نخستین نشست شورای سیاست‌گذاری سی و ششمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کودکان و نوجوانان با حضور محمد خراعی رئیس سازمان سینمایی، دبیر جشنواره و اعضای این شورا برگزار شد. خراعی با اشاره به اهمیت جشنواره فیلم کودک و نوجوان به عنوان یک

رویداد معتبر شناخته‌شده بین‌المللی سینمایی و تأثیر آن در سینمای کودک گفت؛ براساس بررسی کارشناسی هر زمانی که جشنواره به دلیلی برگزار نشده با باکیفیت حداقلی برگزار شده، به همان میزان سینمای کودک هم تضعیف شده و هر وقت جشنواره باکیفیت برگزار شده به همان اندازه سینمای کودک نیز رشد داشته است. خراعی با تأکید بر خروج سینمای کودک و نوجوان از انفعال به عنوان یک سیاست راهبردی گفت؛ با همکاری نهادهای

نگاهی به «همسایه شما، زهره» و «روز مات»؛ اولین ساخته‌های دو کارگردان جوان

یک نقد بر دو فیلم

سید محمد سلیمانی
گروه فرهنگ و هنر

فیلمسازی با رویکرد اجتماعی در میان نسل جوان فیلمساز به‌ویژه در سال‌های اخیر محبوبیت فراوانی پیدا کرده و

اغلب کشف‌های این سال‌ها، زمینه اصلی فعالیت‌شان سینمای اجتماعی

بوده است؛ سینمایی که بسیاری از فعالان آن هنرمندان دغدغه‌مندی هستند که در کنار تلاش برای انتخاب مضامین روز و مبتلا به جامعه، فقط به ایجاد جذابیت مضمونی در آثارشان بسنده نمی‌کنند و نوآوری در فرم و ایجاد ساختار متناسب با مضمون هم یکی از دغدغه‌های اصلی ایشان به‌ویژه در تجربه‌های اول است. فعالیت مستمر گروه هنر و تجربه در سال‌های اخیر هم باعث شده که نگاه تجربی در سینما که همواره با معضل محدودیت نمایش عمومی و یافتن مخاطبان واقعی مواجه بوده به حیات خود ادامه داده و لااقل در این عرصه خاص ذائقه علاقه‌مندان سینما را ارتقا بخشد. این روزها دو فیلم سینمایی «همسایه شما، زهره» علی درخشنده و «روز مات» محمود نورری در حال اکران است که فضایی روانکاوانه با رویکردی اجتماعی دارد که در ادامه نگاهی به این دو اثر می‌اندازیم.

جذابیت روایتی آشنا با فرمی خلاقانه

روز مات به عنوان تجربه اول فیلمساز به موضوع روز مهاجرت می‌پردازد. موضوعی که در سینمای ایران و به‌ویژه سینمای تجربی، بارها به آن پرداخته شده است اما فرمی که محمود نورری در روز مات انتخاب می‌کند، آن را در مقایسه با دیگر آثاری که به مهاجرت پرداخته‌اند در جایگاهی متفاوت قرار می‌دهد. روز مات، پیش از آن‌که به پس‌لرزه‌های مهاجرت در زندگی یک زوج جوان بپردازد، یک اتفاق ملموس اجتماعی در زندگی خانواده‌های صاحب‌نواز را دستمایه قرار می‌دهد و در قالب اثری خیابانی، یک روز از زندگی یک زوج جوان را که مشغول تهیه مقدمات مهاجرت هستند، مرور می‌کند. دوربین فیلمساز در جاهایی همانند آثار مستندگونه همراه شخصیت‌ها می‌شود و حتی در جاهایی مثل دوربین مخفی عمل می‌کند. اما گفت‌وگوهای جدی احسان و لیلا در خیابان و خودرو، مدام مخاطبان اثر را بین واقعیت‌های اجتماعی پیرامون شخصیت‌ها از یک سو و درونکاوی ایشان براساس نوع نگاه‌شان به مقوله مهاجرت که با نوعی پرداخت رقیق دراماتیک همراه است، روبه‌رو می‌کند. این فضاسازی آگاهانه، ذکاوت فیلمساز را در ایجاد کشش مضمونی در عین تلاش برای ایجاد موقعیت‌های متفاوت با میزانشن‌های فکری‌شده - نگاه کنید به نماي گفت‌وگوی احسان با مامور در حالی که لیلا در پیش‌زمینه کادر دیده می‌شود- نشان می‌دهد. پرداختی که قضاوت مخاطب را درباره شخصیت‌ها درپی خواهد داشت؛ قضاوتی برآمده از نوع نگاه شخصیت‌ها به پدیده مهاجرت که بیش از هر چیز در تصمیم‌شان برای انگلیسی‌حرف زدن در هر شرایط و موقعیتی خودش را نشان می‌دهد.

مسخ تدریجی فرهنگی

شاید این اولین فیلم سینمای ایران

باشد که شخصیت‌های ایرانی

آگاهانه و به اراده خودشان

تقریباً در سراسر اثر به زبان

انگلیسی حرف می‌زنند و چند

دیالوگ‌شان به زبان فارسی

هم زیرنویس انگلیسی

دارد! تصمیم شخصیت‌ها

برای انگلیسی حرف زدن

در این فیلم با ساختاری

که فیلمساز برای آن

برمی‌گزیند، فقط کارکرد

نشان دادن تلاش برای

تسلط بیشتر بر زبان را ندارد

انتشار کتاب «در جست‌وجوی روشنایی»

«در جست‌وجوی روشنایی» ماجرای زندگی و آثار اولیه الیور استون، کارگردان سرشناس و جنجال‌برانگیز هالیوود به قلم این فیلمساز و ترجمه کورش جاهد است که نشر آبان آن را در ۵۲۷ صفحه منتشر کرده است.

متن این کتاب شرح مفصل داستان زندگی و تلاش‌های این فیلمساز از دوران کودکی با پدر و مادر تا رفتن به مدرسه و سپس اعزام به جنگ ویتنام و پس از آن ورود به جهان فیلمسازی و سینماست که در این کتاب به طور مفصل، بسیار پرکشش و هیجان‌انگیز به آن پرداخته شده است.

لاپوشانی فساد به شیوه جشنواره کن

تبری فرمو، مدیر جشنواره کن با نادیده‌گرفتن تمامی اخبار درخصوص آزار و اذیت جنسی شماری از عوامل سینما که در این فستیوال حضور دارند، تاکید کرد که این رویداد سینمایی جایی برای بحث و جدل غیرسینمایی نیست. فرمو در کنفرانس مطبوعاتی پیش از آغاز فستیوال گفت: اگر جنجال‌هایی در طول جشنواره کن وجود داشته باشد، سعی می‌کنیم از آنها دوری کنیم. همان‌طور که اطلاع دارید، سال گذشته مجادلاتی پیش آمد؛ بنابراین امسال تصمیم گرفته‌ایم جشنواره‌ای بدون بحث و مراقبه برگزار کنیم تا مطمئن شویم علاقه اصلی همه ما برای حضور در اینجا، سینماست، او افزود که چنانچه موضوعات دیگری غیر از سینما در ایام برگزاری این رویداد مطرح شود، به جشنواره کن مربوط نیست. این سخنان چند روز پس از آن بیان شد که رسانه‌ها خبر دادند اتفاقی بسیار بزرگ در حال رخ‌دادن است که می‌تواند هفتادوهمین دوره جشنواره را به چنجالی‌ترین دوره تبدیل کند. هفته پیش رسانه‌های فرانسوی از فهرستی ۱۰ نفره از عوامل سینما پرده برداشند که قرار است در طول برگزاری این فستیوال به آزار و اذیت جنسی و تجاوز متهم شوند. این لیست که قرار است توسط مدیای پارت منتشر شود، وحشت فراوانی در صنعت سینمای فرانسه ایجاد کرده و از آن به عنوان «زلزله» نام برده می‌شود.

متولی یا فعال حوزه کودک از جمله کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان صداوسیما، وزارت آموزش و پرورش و حوزه هنری این مهم محقق می‌شود. او خاطرنشان کرد: سازمان سینمایی تلاش کرده تا حمایت بیشتری از سینمای کودک و نوجوان داشته باشد و امسال نیز تعداد مناسبی فیلم کودک در بخش‌های مختلف صدور پروانه ساخت، پیش‌تولید و آماده نمایش در فهرست تولیدات سینمای کشور وجود دارد.

خود ویرانگری در مرز واقعیت و خیال

فیلم «همسایه شما، زهره» به عنوان اولین تجربه علی درخشنده، اولین بار سال ۱۳۹۸ با نام «دشمنان» در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد. این فیلم درامی روان‌شناختی است که سعی می‌کند نقی به درون شخصیت اصلی بزند و چیزی فراتر از آنچه را که در بیرون از او رخ می‌دهد، نشان‌مان بدهد. این، خاصیت اصلی چنین درام‌هایی است. فیلمسازی که شخصیت را درست شناخته باشد و او را در قالب درام در مقابل نگاه مخاطبان قرار دهند، معمولاً موفق می‌شوند ارتباط بین شخصیت و تماشاگر را برقرار کنند؛ در غیر این صورت ارتباطی برقرار نمی‌شود و شخصیت اصلی حضوری در خلأ روی پرده سینما خواهد داشت. در درام‌های موفق روان‌شناختی به ویژه در آن‌هایی که شخصیت اصلی در تعامل با شخصیت‌های پیرامونی‌اش یا چالش‌هایی روبه‌رو می‌شود، محیطی که شخصیت در آن زندگی می‌کند و در واقع بازناب دهنده رفتارهای بیرونی اوست، نقش مهمی در تأثیرگذاری اثر و قابل‌باور شدن شخصیت‌ها ایفا می‌کند. در «همسایه شما، زهره» شخصیت زن اصلی فیلم که پسرش را در حادثه‌ای از دست داده و خود را در این اتفاق مقصر می‌داند، دست به نوعی خودویرانگری پنهان می‌زند و سعی می‌کند از این طریق درون ملتهمش را آرام کند. شهرک اکباتان، لوکیشن اصلی فیلم به عنوان محل زندگی زهره، او را در معرض قضاوت همسایگان بسیاری قرار داده و به واسطه ویژگی‌های منحصر به فردی که در مقایسه با دیگر شهرک‌های تهران دارد، به عنوان شهری بزرگ در دل کلانشهری عظیم، خود به یکی از شخصیت‌های اصلی اثر تبدیل می‌شود و به همین نسبت هم کارکردهای دراماتیک ویژه‌ای را در متن روایت پیدا می‌کند.

تنهایی؛ تبعات یک بیماری مهلک

زهره از طریق افشاشگری علیه خود، همسایه‌ها را به عنوان دشمنان فرضی در مقابل خودش قرار می‌دهد تا از این طریق با تحمل رنجی جانکاه، زخم‌های درونش را التیام بخشد. در واقع او بر بستری از رفتارهای مازوخستی قرار است به درجه‌ای از خلوص و سبکی برسد که بتواند در لحظاتی، پسر از دست رفته‌اش را در شمایل پرزده‌ای باشکوه و حتی در قالب جسمانی واقعی‌اش ببیند و با او حرف بزند. همه اینها، چیزهایی است که فیلمساز در «همسایه شما، زهره» در قالب تصاویری با غلبه تم خاکستری به مخاطب ارائه می‌دهد. او رفتار زهره را حتی با نزدیک‌ترین کسانی که برایش باقی مانده‌اند، یعنی مادر و دختر (شوا) به گونه‌ای طراحی می‌کند که در پایان به جایی می‌رسیم که گویی هیچ‌کس بلد نیست به دیگری عشق بورزد و انگار همه گرفتار در گرداب تقدیری خودساخته، فقط بلدند از هم فاصله بگیرند. نگاه کنید به رفتار شیوا و زهره با مادران‌شان. گویی هیچ تفاوتی در رفتار دو نسل دیده نمی‌شود. خود ویرانگری زهره که موقعیت او را نزد همسایه‌ها در شهرک به شدت متزلزل کرده است، به خانواده خودش هم سرایت کرده و به‌عنوان تبعات یک بیماری روانی مهلک زمینه‌های تنهایی کامل او را فراهم می‌کند. این تنهایی، حتی با بازگشت همسرش شاهرخ هم ترمیم نمی‌شود. گرچه حضور دوباره شاهرخ در زندگی زهره حسی از نیاز به حامی را در او زنده می‌کند اما تدریجاًها را در او از بین نمی‌برد. در عین حال اتفاق ماورایی در پایان اثر که پیش از این زمینه‌هایی از آن را به شکل حضور سوررئال پرنده‌ای در پشت پرنده اتاق زهره دیده‌ایم، کلیدگشودن رازهای دنیای درون زهره است که می‌توانست جلوه‌های پرنرگ‌تری هم در سراسر اثر داشته باشد.

تدارک اکران «شور عاشقی»

داریوش یاری، کارگردان «شور عاشقی» که به‌تازگی پروانه نمایش گرفته، درباره زمان اکران این اثر سینمایی گفت: این فیلم بدون تغییر نسبت به نسخه‌ای که در جشنواره فجر سال قبل نمایش داده شد، در ماه محرم و صفر اکران خواهد شد. یاری درباره اکران خارجی «شور عاشقی» نیز گفت: در بنیاد سینمایی فارابی رازنی‌ها و پیگیری‌هایی انجام می‌شود تا فیلم در کشورهایمانند عراق به نمایش درآید. شور عاشقی، سومین ساخته سینمایی داریوش یاری است که در چهل و دومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر رونمایی شد. این فیلم درباره کاروان اسرای کرمانست که از کوفه تا شام حرکت می‌کنند و زنی همراه این کاروان می‌شود که می‌خواهد صدای این کاروان باشد. یاری پیشتر گفته بود که متن فیلم سینمایی، فیلم کوتاه و سریال تلویزیونی آن را نوشته و مجید مجیدی در طول ساخت این پروژه در کنار این گروه سینمایی بوده است. همچنین مهدی زمین‌پرداز، پیام احمدی نیا، نادر فلاح، شهره موسوی و سیامک صفری در این فیلم بازی کرده‌اند.